

Раїса Мінченко,

доктор юридичних наук, професор,

заслужений юрист України,

адвокат, голова

ГО «Правовий вимір»

ORCID: 0000-0003-0926-2341

<https://doi.org/10.32782/2306-9082/2020-39-22>

УДК 347.91/.95

Юридична техніка внесення змін до цивільного процесуального законодавства України

Постановка проблеми. Правила юридичної, зокрема законотворчої, техніки забезпечують дотримання єдиних підходів до ухвалення нових і внесення змін до чинних законодавчих актів. У результаті дотримання зазначених правил чинне законодавство України являє собою цілісну, логічно побудовану систему нормативних актів, що враховує поділ права на публічне та приватне, матеріальне і процесуальне, дає змогу правильно визначити галузеву належність правових норм, а кожна правова норма отримує чітке та зрозуміле зовнішнє вираження. Вказане загалом сприяє дотриманню одного з найважливіших правових принципів – принципу юридичної визначеності.

Утім, останнім часом спостерігається тенденція до нехтування законодавцем деякими правилами законодавчої техніки в процесі внесення змін до процесуального законодавства України, внаслідок чого процесуальні кодекси не наповнюються досить виваженими нормами, не зовсім коректними формулюваннями або приписами, яким у процесуальному

законодавчому акті не має бути місця.

Проблематиці юридичної техніки взагалі та юридичної техніки в цивільному процесуальному праві присвячували свої дослідження такі знані науковці-правники, як: С.С. Алексеев, В.М. Горшеньов, С.Д. Гусарев, Л.М. Демидова, Ж.О. Дзейко, В.В. Дудченко, В.М. Карташов, В.В. Комаров, Л.А. Луць, В.С. Нерсисянц, Ю.М. Оборотов, М.І. Панов, О.М. Перунова, Т.С. Подорожна, П.М. Рабінович, С.Я. Фурса, І.Д. Шутак та інші. Однак розвиток юридичної науки в цьому напрямі не завжди приводить до вдосконалення практики законодавчої діяльності, зокрема, в процесі внесення змін до цивільного процесуального законодавства України.

Метою наукової статті є здійснення аналізу останніх змін до цивільного процесуального законодавства України, встановлення недоліків законодавчої діяльності та формулювання пропозицій щодо їх усунення.

Виклад основного матеріалу. Вносячи зміни до будь-якого процесуального кодексу, потрібно враховувати

юридичну природу того чи іншого правового інституту, зважати на особливості правового статусу процесуальних суб'єктів, правильно використовувати спеціальну термінологію, а також усвідомлювати, що процесуальна форма розгляду та розв'язання судових справ має універсальний характер, а отже, процесуальний кодекс не можна перентажувати спеціальними правилами та винятками, що повинні міститися в спеціальних законах. Природно також те, що в процесуальних кодексах практично не повинно бути норм матеріального права. Водночас закріплення певної норми у процесуальному кодексі не робить її автоматично процесуальною, адже її юридична природа насамперед визначається змістом, спрямованістю законодавчого припису, характером суспільних відносин, які вона покликана регулювати, і лише, як наслідок, джерелом закріплення.

Одним із знакових законодавчих актів, за допомогою якого досить невдало було внесено зміни до Цивільного процесуального кодексу (далі – ЦПК) 2004 р., став Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII, відповідно до п. 5 Прикінцевих положень якого ч. 2 ст. 35 ЦПК України було доповнено абзацом другим, відповідно до положень якого Національне агентство з питань запобігання корупції може бути залучено як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача в певних категоріях цивільних справ [1]. Аналогічна норма залишилась і в новій редакції ЦПК (ч. 2 ст. 53), а також Кодексу адміністративного судочинства України (ч. 3 ст. 49).

Підставою вступу (залучення) до участі в цивільній справі третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, є наявність у неї допроцесуального матеріально-правового зв'язку (відносин) з однією зі сторін, внаслідок чого судові рішення в

цій справі може вплинути на права або обов'язки цієї третьої особи щодо цієї сторони. Водночас така третя особа захищає в судовому процесі власні юридичні інтереси, які тимчасово збігаються з інтересами однієї зі сторін. Очевидно, що Національне агентство з питань запобігання корупції жодним чином не підпадає під ці ознаки. Воно не перебуває зі стороною в жодних матеріально-правових відносинах, які зумовили б вплив судового рішення на права чи обов'язки Національного агентства. У таких справах Національне агентство з питань запобігання корупції захищає не власні інтереси, а інтереси викривача корупції, а тому за своїм правовим статусом має належати до складу органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб (ч. 6 ст. 56 ЦПК). До того ж, як убачається зі змісту ст. 56 ЦПК, в його положеннях не перераховуються всі органи державної влади або місцевого самоврядування, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб, а відповідні повноваження цих органів закріплені у спеціальному законодавстві, що регулює їхню діяльність. Так само мало б бути й щодо Національного агентства з питань запобігання корупції.

Взагалі, останнім часом спостерігається хибна тенденція до закріплення в процесуальному кодексі спеціальних правил для окремих випадків, коли для такого закріплення немає особливої потреби, оскільки суду цілком досить керуватися загальним правилом. Однак навіть якщо є потреба в додатковому акценті на необхідності залучення до участі в певній категорії справ того чи іншого суб'єкта, це потрібно здійснювати шляхом вказівки в спеціальному законі, а не в процесуальному кодексі (як це зроблено, наприклад, у ст. 19 СК України, ст. 660 ЦК України та ін.). Виняток можуть становити лише категорії справ, спеціально

регламентовані в ЦПК (наприклад, справи окремого провадження).

Уже названим Законом України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII до процесуальних кодексів було внесено ще одну, як убачається, не цілком виважену зміну. Йдеться про законодавче закріплення презумпції неправомірності ухвалених рішень, а також вчинених дій (звільнення, примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, зменшення розміру заробітної плати тощо) щодо викривача корупції з боку роботодавця, їх мотивованості діями викривача корупції чи його близьких осіб щодо здійснення повідомлення про факти корупції. Аналогічна норма залишилася в оновленому ЦПК (ч. 3 ст. 81) та була викладена в новій редакції Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції» від 17 жовтня 2019 р. № 198-IX [2]. Хоча законні презумпції є засобами перерозподілу тягаря доказування певних обставин, вони переважно закріплюються в нормах матеріальних законів. У процесуальному кодексі досить закріплення лише загального правила, відповідно до якого кожна сторона повинна довести обставини, які мають значення для справи і на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, встановлених законом (ч. 3 ст. 12, ч. 1 ст. 81 ЦПК). Тому, загалом не заперечуючи проти необхідності законодавчого закріплення норми ч. 3 ст. 81 ЦПК, варто наголосити на тому, що вказана презумпція, як і презумпція батьківства чоловіка матері дитини, добросовісності володіння майном, вини заподіювача шкоди тощо, повинна бути у приписах спеціального закону (у

цьому випадку – Закону України «Про запобігання корупції»), а не в процесуальному кодексі.

Те саме можна зазначити й про презумпцію необґрунтованості активів, закріплену в абз. 2 ч. 2 ст. 81 ЦПК. Узагалі, до змісту Глави 12 «Особливості позовного провадження у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави» Розділу III ЦПК є низка зауважень, основне з яких зводиться до того, що в ньому міститься значна кількість норм матеріального права, про що вже зазначалося в юридичній літературі [3, с. 140; 4, с. 17].

Серед останніх змін до процесуального законодавства, які викликають низку зауважень, можна назвати зміни, внесені Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізмів регулювання банківської діяльності» від 13 травня 2020 р. № 590-IX [5].

Зокрема, цим Законом ст. 5 ЦПК доповнено ч. ч. 3 і 4, якими встановлено обмеження щодо застосування способів захисту прав осіб, що є (були) учасниками банку і права та інтереси яких були порушені внаслідок виведення неплатоспроможного банку з ринку або ліквідації банку на підставі протиправного (незаконного) індивідуального акта Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, рішення Кабінету Міністрів України.

Як відомо, спосіб захисту права – це категорія матеріального права, а тому такі способи, порядок та обмеження щодо їх застосування повинні бути закріплені в матеріальному законі (у цьому конкретному випадку – у Законі України «Про банки та банківську діяльність»). Складається враження, що закріплення наведеного вище обмеження

щодо застосування способів захисту прав закріплено саме в процесуальних кодексах із метою штучного надання цим нормам процесуального характеру та, відповідно, поширення на них правил дії в часі, встановлених для процесуальних норм. Утім, як уже зазначалося, закріплення певної норми в процесуальному кодексі не робить її автоматично процесуальною. Норми процесуального права регламентують порядок вчинення процесуальних дій, а закріплення в процесуальному кодексі способів захисту права чи обмежень щодо їх вчинення призводить лише до неузгодженості законодавства та в кінцевому результаті – до порушення принципу юридичної визначеності.

Ще одна проблема сучасної законотворчості – невідповідність окремих нововведень чинним нормам цивільного процесуального законодавства України, що призводить до спотворення суті певної процесуальної дії. Прикладом може слугувати положення Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо перебігу процесуальних термінів під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 18 червня 2020 р. № 731-IX [6]. Можна зрозуміти деякий поспіх, спричинений складними соціально-економічними умовами, під час яких готувався цей Закон. Однак вказане не повинно позбавляти ухвалені законодавчі рішення виваженості.

Загалом виправданою вбачається норма цього Закону, що дає змогу судам поновлювати процесуальні строки, встановлені нормами ЦПК, якщо вони визнають причини їх пропуску поважними й такими, що зумовлені обмеженнями, впровадженими через карантин. Водночас некоректним і таким, що не відповідає суті такої процесуальної дії, як поновлення процесуального строку,

варто визнати норму, яка дає змогу поновити такий термін ще до його закінчення. Як убачається з положень ч. 1 ст. 127 ЦПК, поновленню підлягає саме пропущений процесуальний термін, встановлений законом, якщо суд визнає причини його пропуску поважними. Водночас сама процедура поновлення процесуального терміну передбачає, що одночасно з поданням заяви про поновлення процесуального терміну має бути вчинена процесуальна дія (подана заява, скарга, документи тощо), щодо якої пропущений термін. Тобто якщо термін ще не закінчився, то право на вчинення процесуальної дії відповідно не втрачене, а отже, немає сенсу в поновленні процесуального терміну.

Можливість поновлення процесуального терміну, так би мовити, на майбутнє, тобто для вчинення процесуальної дії лише через деякий час після поновлення терміну процесуальним законодавством, не передбачена, адже, поновлюючи процесуальний термін, суд не встановлює нового терміну для вчинення процесуальної дії, як це відбувається у випадку з його продовженням, а відновлює з причин, визнаних судом поважними, втраченого у зв'язку з пропуском встановленого законом терміну, права на вчинення процесуальної дії [7, с. 177]. Тобто суд разом із поновленням терміну відновлює й право на вчинення процесуальної дії, для якої цей термін встановлений, а тому цілком логічною є законодавча вимога вчиняти разом із заявою про поновлення процесуального терміну й саму процесуальну дію. Тому, на перший погляд, лояльна до учасників справи законодавча норма, що дозволяє поновити відповідний термін – як до, так і після його закінчення – видається не до кінця продуманою, такою, що не відповідає суті повноваження суду щодо поновлення процесуальних термінів, а тому швидше шкодить юридичній визначеності цієї судової процедури.

Не можна оминати увагою й зміни до ЦПК, внесені Законом України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14 липня 2020 р. № 768-ІХ, яким Розділ ІV Цивільного процесуального кодексу України було доповнено Главою 2-1 «Розгляд судом справ про обмеження фізичної особи у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх» [8].

Насамперед виникає питання про юридичну природу такого обмеження: це тимчасове обмеження у здійсненні права (обмеження дієздатності) чи це тимчасове позбавлення права як захід юридичної відповідальності?

З огляду на те, що метою накладення вказаних обмежень є не покарання особи, яка страждає на залежність від азартних ігор, а охорона майнових прав її та/або членів її сім'ї, обмеження фізичної особи у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх варто розглядати саме як тимчасове обмеження у здійсненні права (обмеження дієздатності), а тому положення про розгляд таких справ мали б бути внесені до Глави 2 Розділу ІV Цивільного процесуального кодексу України, яка вже передбачає можливість обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, що зловживає азартними іграми, внаслідок чого поставила себе чи свою сім'ю, а також інших осіб, яких вона за законом зобов'язана утримувати, у скрутне матеріальне становище (ч. 1 ст. 297 ЦПК). Виділення правових норм, що регулюють порядок розгляду цивільних справ про обмеження фізичної особи у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх, в окрему главу, відокремлення їх від справ про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи створює невизначеність щодо юридичної природи таких обмежень.

Також невдалим із погляду юридичної визначеності є вказівка в ЦПК на коло осіб, які можуть бути

заявниками у справах про обмеження фізичної особи у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх. Так, відповідно до ст. 300-2 ЦПК заяву про обмеження фізичної особи у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх може бути подано членами сім'ї першого ступеня споріднення або законними представниками такої особи.

По-перше, викликає сумнів необхідність обмеження кола заявників лише членами сім'ї першого ступеня споріднення. Наприклад, відповідно до ч. 1 ст. 296 ЦПК заяву про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи може бути подано членами її сім'ї, органом опіки та піклування, закладом з надання психіатричної допомоги. Тобто це може зробити будь-який член сім'ї незалежно від ступеня споріднення. Обмеження кола заявників у справах про обмеження фізичної особи у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх лише членами сім'ї першого ступеня споріднення позбавляє можливості здійснення судового захисту інших осіб, які проживають однією сім'єю з ігроманом: баби, діда, рідних сестри та брата тощо.

По-друге, у разі, коли законодавство містить термінологію сімейних відносин, тлумачення такої термінології має бути здійснено або на підставі положень спеціального законодавства, що регулює це конкретне питання, або за допомогою норм сімейного законодавства.

Однак ні положення ЦПК України, ні положення Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14 липня 2020 р. № 768-ІХ не містять роз'яснень, кого треба вважати членами сім'ї першого ступеня споріднення. Відсутнє роз'яснення цього терміна і в Сімейному кодексі України. Перелік осіб, що вважаються членами

сім'ї першого ступеня споріднення, міститься лише в п. 14.1.263 Податкового кодексу України, відповідно до положень якого членами сім'ї фізичної особи першого ступеня споріднення для цілей розділу IV цього Кодексу вважаються її батьки, її чоловік або дружина, діти такої фізичної особи, зокрема усиновлені [9]. Водночас, як убачається з наведених положень, вони закріплені саме для цілей правового регулювання податкових відносин та не призначені для правового регулювання сімейних відносин, відносин щодо державного регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор чи цивільних процесуальних відносин. Тому щоразу, розглядаючи цивільні справи про обмеження фізичної особи у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх, суди змушені будуть застосовувати аналогію закону.

Як відомо, застосування аналогії закону свідчить про наявність прогалини в законодавчому регулюванні певних суспільних відносин і не повинно вважатись нормальним явищем. Тому через використання у ст. 300-2 ЦПК терміна «члени сім'ї першого ступеня споріднення» з метою чіткого визначення кола осіб, які можуть бути заявниками у справах про обмеження фізичної особи у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх, необхідно закріпити в ч. 1 ст. 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14 липня 2020 р. № 768-IX перелік осіб, які належать до членів сім'ї фізичної особи першого ступеня споріднення.

По-третє, у ст. 300-2 ЦПК законодавець вдався до поєднання в одній особі двох процесуальних функцій: заявника та законного представника. Як відомо, заявники належать до кола учасників справ окремого

провадження (ч. 3 ст. 42 ЦПК), тоді як представники (зокрема, законні представники) до учасників справи не належать, а утворюють окрему групу учасників судового процесу. До того ж якщо заявники здійснюють у судовому процесі власні права та обов'язки, то представники здійснюють від імені особи, яку вони представляють, її процесуальні права й обов'язки (ч. 1 ст. 64 ЦПК). Зазначивши серед осіб, які можуть бути заявниками, законних представників, законодавець створив юридичну невизначеність цивільного процесуального правового статусу таких осіб, оскільки неможливо одночасно здійснювати процесуальну дію від власного імені та від імені іншої особи. З цієї ситуації можливі кілька виходів: або змінити назву статті та замість «Особ, які можуть бути заявниками» вказати «Особ, які можуть подати заяву», або в тексті статті замість законних представників зазначити усиновлювачів, опікунів і піклувальників.

Утім, найкращим варіантом було б усе ж таки розширення кола заявників шляхом вказівки на всіх членів сім'ї, які мають відповідний правовий статус відповідно до положень Сімейного кодексу України.

Висновки. Отже, можна констатувати, що законодавча діяльність щодо внесення змін до цивільного процесуального законодавства України здійснюється не досить виважено, дещо хаотично й без урахування окремих вимог юридичної техніки. Під час роботи над законопроектом законодавцю варто без поспіху приймати зміни до окремих законодавчих актів чи ухвалювати нові законодавчі акти й більше дослухатись до думок і висновків представників наукового співтовариства та враховувати положення, що містяться в доробку провідних представників юридичної науки.

Список використаних джерел

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 49. Ст. 2056.
2. Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції : Закон України від 17 жовтня 2019 р. № 198-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 50. Ст. 356.
3. Бобрик В.І. Провадження в справах про визнання необґрунтованими активів та їх витребування як вид галузево-матеріальної диференціації справ позовного провадження цивільного процесу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки*. 2015. Вип. 1 Т. 1. С. 139–142.
4. Бобрик В.І. Матеріальна диференціація цивільного судочинства: провадження у справах про визнання необґрунтованими активів та їх витребування. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2015. Вип. 2. С. 15–19.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів регулювання банківської діяльності : Закон України від 13 травня 2020 р. № 590-IX. *Офіційний вісник України*. 2020. № 43. Ст. 1378.
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо перебігу процесуальних строків під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 18 червня 2020 р. № 731-IX. *Офіційний вісник України*. 2020. № 58. Ст. 1835.
7. Цивільне судочинство України: основні засади та інститути : монографія / за ред. В.В. Комарова. Харків : Право, 2016. 848 с.
8. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор : Закон України від 14 липня 2020 р. № 768-IX. *Офіційний вісник України*. 2020. № 66. Ст. 2129.
9. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. Ст. 112.

Мінченко Р. М. Юридична техніка внесення змін до цивільного процесуального законодавства України

У науковій статті проаналізовано положення окремих законодавчих актів щодо внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України та акцентовано увагу на окремих недоліках законодавчої техніки, допущених авторами законопроектів у процесі їх підготовки і під час ухвалення Верховною Радою. Звертається увага, зокрема, на юридичні наслідки недотримання правил законодавчої техніки, що полягає в засиллі до Цивільного процесуального кодексу норм матеріального права, які мають міститися в нормативних актах спеціального характеру, що регулюють відповідні матеріальні відносини, які, зі свого боку, є об'єктом цивільного процесуального провадження.

Наповнення Цивільного процесуального кодексу окремими матеріальними нормами, відповідно, розширює коло учасників цивільно-процесуальних відносин публічними особами, зокрема такими, як Національне агентство з питань запобігання корупції, що не є суб'єктом цивільних правовідносин і не має жодного матеріального чи нематеріального юридичного інтересу щодо розгляду та розв'язання по суті справи в межах цивільно-процесуального провадження. Підставою вступу (залучення) до участі в цивільній справі третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, є наявність у неї допроцесуального матеріально-правового зв'язку (відносин) з однією зі сторін, унаслідок чого судові рішення в цій справі може вплинути на права або обов'язки цієї третьої особи щодо зазначеної сторони. Водночас така третя особа захищає в судовому процесі власні юридичні інтереси, які тимчасово збігаються з інтересами однієї зі сторін. Очевидно, що Національне агентство з питань запобігання корупції жодним чином не підпадає під ці ознаки. Воно не перебуває зі стороною в жодних матеріально-правових відносинах, які зумовили б вплив судового рішення на права чи обов'язки Національного агентства з питань запобігання корупції.

Встановлено невідповідність окремих положень оновленого цивільного процесуального законодавства України принципу юридичної визначеності. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення змісту деяких положень Цивільного процесуального кодексу України.

Ключові слова: правосуддя, цивільний процес, цивільне судочинство, законодавча техніка, юридична визначеність, законодавчий акт, правовий інтерес, треті особи.

Минченко Р. Н. Юридическая техника внесения изменений в гражданское процессуальное законодательство Украины

В научной статье проанализированы положения отдельных законодательных актов о внесении изменений в Гражданский процессуальный кодекс Украины и акцентировано внимание на отдельных недостатках законодательной техники, допущенных авторами законопроектов в процессе их подготовки и при принятии Верховной Радой. Обращается внимание, в частности, на юридические последствия несоблюдения правил законодательной техники, что заключается в засилье в Гражданский процессуальный кодекс норм материального права, которые должны содержаться в нормативных актах специального характера, регулирующих соответствующие материальные отношения, которые, в свою очередь, являются объектом гражданского процессуального производства.

Наполнение Гражданского процессуального кодекса отдельными материальными нормами, в свою очередь, расширяет круг участников гражданско-процессуальных отношений публичными лицами, в частности такими, как Национальное агентство по предупреждению коррупции, которое не является субъектом гражданских правоотношений и не имеет никакого материального или нематериального юридического интереса к рассмотрению и решению по существу дела в рамках гражданско-процессуального производства. Основанием вступления (привлечения) к участию в гражданском деле третьего лица, не заявляющего самостоятельных требований относительно предмета спора, является наличие у него процессуальной материально-правовой связи (отношений) с одной из сторон, в результате чего судебное решение по данному делу может повлиять на права или обязанности данного третьего лица относительно указанной стороны. При этом такое третье лицо защищает в процессе собственные юридические интересы, которые временно совпадают с интересами одной из сторон. Очевидно, что Национальное агентство по вопросам предотвращения коррупции никоим образом не подпадает под эти признаки. Оно не находится со стороной в каких-либо материально-правовых отношениях, которые обусловили бы влияние судебного решения на права или обязанности Национального агентства по вопросам предотвращения коррупции.

Установлено несоответствие отдельных положений обновленного гражданского процессуального законодательства Украины принципу юридической определенности. Сформулированы предложения по совершенствованию содержания некоторых положений Гражданского процессуального кодекса Украины.

Ключевые слова: правосудие, гражданский процесс, гражданское судопроизводство, законодательная техника, юридическая определенность, законодательный акт, правовой интерес, третьи лица.

Minchenko R. Legal technique of making amendments to the civil procedural legislation of Ukraine

This scientific article analyses the provisions of certain legislative acts on amendments to the Civil Procedure Code of Ukraine and focuses on certain shortcomings of legislative technique, admitted by the authors of bills in the process of their preparation and adoption by the Verkhovna Rada. Attention is paid, in particular, to the legal consequences of non-compliance with the rules of legislative technique, which consists in the application to the

Civil Procedure Code of substantive law, which should be contained in special regulations governing the relevant substantive relations, which in turn are subject of civil procedure proceedings.

The content of the Civil Procedure Code with certain substantive rules in turn expands the range of participants in civil proceedings by public figures, in particular, such as the National Agency for the Prevention of Corruption, which is not a subject of civil law and has no tangible or intangible legal interest in hearing and resolving the merits of the case within civil proceedings. The basis for the entry (involvement) in the civil case of a third party that does not declare independent claims on the subject matter of the dispute is the presence of pre-procedural substantive legal relationship with one of the parties, as a result of which the court decision in this case may affect the rights or obligations of this third party in relation to the specified party. In this case, such a third party protects in court its own legal interests, which temporarily coincide with the interests of one of the parties. Obviously, the National Agency for the Prevention of Corruption does not fall under these criteria in any way. It does not have any substantive relationship with the party that would affect the rights or responsibilities of the National Agency for the Prevention of Corruption.

The inconsistency of certain provisions of the updated civil procedural legislation of Ukraine with the principle of legal certainty has been established. Proposals for improving the content of some provisions of the Civil Procedure Code of Ukraine have been formulated.

Key words: justice, civil process, civil proceedings, legislative technique, legal certainty, legislative act, legal interest, third parties.